

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (حجیت قیاس)

حجیت قیاس (اجماع و عقل)

جلسه ۳۹۵

استاد شفیعی

اشکال بر اجماع بر حجیت قیاس:

۱. در زمان صحابه قیاسی وجود نداشته، بلکه به گفته ابن حزم: قیاس بدعتی است که در قرن دوم حادث و در قرن سوم شایع شد.

۲. اجماع یعنی اتفاق جمیع، و عمل برخی مفید اجماع نخواهد بود.

عدم ثبوت اجماع بر قیاس

نه تنها اجماع بر قیاس عند الصحابه ثابت نشد، بلکه سکوت بر قیاس هم ثابت نیست زیرا مخالفت حتی یک نفر که شأنیت افتاء دارد، اجماع را باطل می‌کند و برای ابطال، مخالفت امیر المومنین علی علیه السلام کفایت می‌کند.

مخالفت با قیاس

امیرالمومنین علیه السلام فرمودند: «لو كان الدين بالرأي لكان مسح على باطن الخفّ أولى من ظاهره» اگر دین خداوند با رای و قیاس باشد، پس مسح داخل کفش اولی از ظاهر کفش است (علمای اهل سنت از باب قیاس می‌گویند: مسح بر ظاهر کفش صحیح است).

دلیل عقلی بر قیاس

الف: قضایای شخصی نامتناهی است.

ب: نصوص و آیات دال بر احکام، متناهی است.

ج: پس با قیاس می‌توان نواقص را تلافی نمود.

جواب:

ورود نص بالخصوص در مسائل جزئی لازم نیست، زیرا می‌توان احکام را از عمومات و اطلاقات بدست آورد. پس هیچ یک از ادله اربعه دلالتی بر حجیت و اعتبار قیاس ندارد.